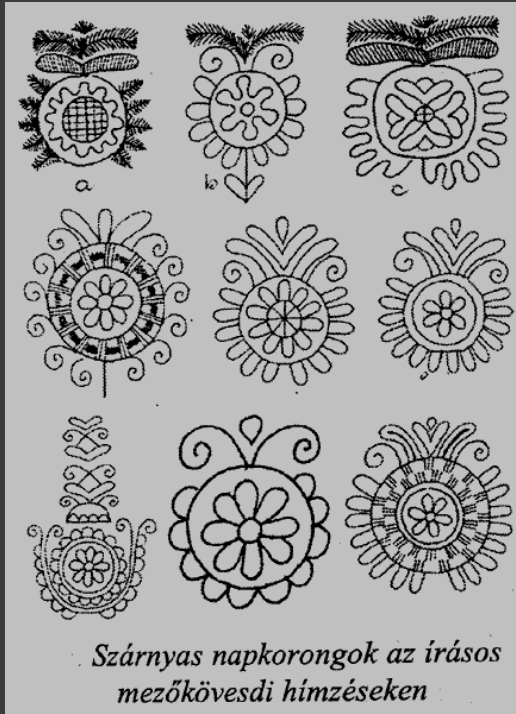

STÍLUSELEM, STÍLUSHATÁS, EGYÉNI STÍLUS

Stílus

- ❖ Görög eredetű szó, eredeti jelentése: íróvessző
- ❖ Köznyelvi értelemben: öltözködés, szokások, viselkedés stb.
- ❖ Nyelvtani értelemben: Az a sajátos mód, ahogy gondolatainkat, mondandónak kifejezzük
- ❖ Stílus: az általunk használt nyelvi eszközök kiválasztása, illetve azok rendezése
- ❖ A stílus a nyelvvel együtt változik, azzal összefügg

Ósi magyar népművészeti stíluselemek

Építészeti stíuselemek

Stíuselem

- ❖ Bármely nyelvi elem lehet stíuselem
- ❖ Funkciója: a beszédet érzelmi, értelmi többlettel látja el
- ❖ Stíuselem: hang, szó, szókapcsolat, mondat, szövegrészlet, tehát **bármely nyelvi elem**
- ❖ A megszokottól eltérő nyelvi megoldások

- ❖ A stíuselemek a szövegben stilisztikai formaként jelennek meg, tehát: alakzatok, szóképek → hordozzák a szöveg stílushatását
- ❖ Megváltoztathatják a mondatok tartalmát vagy szerkezetét
- ❖ Példák:
 - Szeretnék ma ebédelni. → Óh, annyira szeretnék ma **valamit** ebédelni.

- Jössz?
 - Ugye jössz?
 - Ugye nem jössz?
-
- Hang: píz, ecsém
 - Írásmód: GYERE!
 - Sajátos hanglejtés előszóban: micsoda?
 - Mondat terjedelme, szerkezete, szórendje stb.

Stílushatás

- Amennyiben egy nyelvi elem használata eltér a szokásostól, stílushatásról beszélünk.
- Minden nyelvi elem kerülhet a megszokottól eltérő szövegkörnyezetbe.
- **Stílushatás:** a mondandónk hangzása, ami teljes mértékben a beszélőtől függ.

A hangok stílushatása

- Vannak olyan esetek, amikor a szavak a jelentésüktől függetlenül is képesek hangulatot kelteni
- Kellemes hangulatú szavak: alélt, gyöngy, szív, láng, balzsam stb.
- Kellemetlen hangulatú szavak: rikácsol, bosszú, trehány, csámcsog stb.

- A legtöbb esetben a szavak a jelentésüktől függően keltenek valamilyen hangulatot.
Pl.: vér, dúl, dörög stb.

hangszimbolika

- A legerőteljesebb stílushatása a hangutánzó és a hangulatfestő szavaknak van.

- ◉ Hangutánzó szavak

Sajátos hangzásukkal emberi vagy állati, illetve természeti hangokat idéznek fel; pl. dörren, csobban, zokog, nyávog, röhög.

- ◉ Hangulatfestő szavak

A szó kimondása valamilyen tulajdonság vagy cselekvésnek a hangulatát adja meg. Olyan szavak, melyek tulajdonságokat is magukban hordoznak; pl. hebehurgya, tutyimutyi, cammog.

Hangutánzó és hangulatfestő szavak használata

- ✓ A diák átment az úton.
A diák átcammogott az úton.
- ✓ A szomszéd kislány úszott egyet.
A szomszéd kislány csobbant egyet.
- ✓ Az új munkatársam lassan dolgozik.
Az új munkatársam tutyimutyi.

Az alakzatok stílushatása

- Alliteráció – szókezdő hangok ismétlése; pl. „halálnak halálával halsz” (Halotti beszéd és könyörgés)
- Figura – etymologica – a szótő ismétlése; pl. uralkodó uralkodik
- Paradoxon (álellentét): „Te sem haltál meg, népem nagy halottja” (Arany J.)

- Refrén – sorok ismétlése a versszakok végén; pl. „Cserebogár, sárga cserebogár” (Petőfi S.: Szülőföldemen)
- Fokozás – a gondolatok, szavak emelkedő fontossági sorrendbe rendezése; pl.: „Nosza sírni, kezd zokogni” (Arany J.: Ágnes asszony)

- ◎ A beszéd hangszínének a megváltoztatása is stílushatással jár; pl. hangsúly, hangerő, hanglejtés.
- ◎ A stílushatás nagyban befolyásolja azt, hogy a hallgatóságból, illetve az olvasó közönségből milyen hatást vált ki egy beszéd, illetve szöveg.

Egyéni stílus

- ◉ Mindenkinek van egyéni stílusa: öltözködés, viselkedés, vezetés, beszéd stb.
- ◉ Az egyéni stílus az, amit használunk a mindennapi kommunikációnk során, ahogy közöljük mondandónkat.
- ◉ Az egyéni stílusunkat sok minden befolyásolhatja, változtathatja.
- ◉ A környezethez mindig alkalmazkodni kell a nyelvhasználat során.

Egyéni stílust befolyásoló tényezők

- ❖ A közlemény tárgya
- ❖ A közlemény célja
- ❖ A közlő egyénisége
- ❖ A közlési körülmények
- ❖ A közlemény vevője

- ❖ A beszéd társak egymás közötti viszonya
- ❖ A közlési csatorna
- ❖ A korlátlás
- ❖ A nyelvi kód
- ❖ A közlemény műfaja
- ❖ A közlés formája

Adekvát stílus

- ⦿ A lényegét pontosan tükröző, megfelelő stílus.
- ⦿ A használt stílus pontosan azt fejezi ki, amit akarunk, és olyan hatást vált ki, amit szeretnénk.
- ⦿ Az adekvát stílus néhány jellemzője:
 - jól hangzik
 - változatos
 - szemléletes

Inadekvát stílus

- ⦿ Nem megfelelő.
- ⦿ Az inadekvát stílus néhány jellemzője:
 - szűkszavúság
 - bőbeszédűség
 - szótévesztés
 - logikai képtelenség
 - képzavar

Összegzés

- A nyelvi stílus az a mód, ahogy kifejezzük önmagunkat.
- A nyelvi stílust befolyásolják a körülmények (mikor, kinek, miért stb.)
- Mindenkinek van egyéni stílusa, azonban, ezt a stílust tudni kell változtatni és a körülményeknek megfelelővé tenni.

Köszönöm a figyelmet!